

ڦه گه را جندی

ږاېحان ږه مه زان
(نه مسا - ڦييه نا)

پشتی کو کوږی وئ درانیځن خوه شۆستن و چوو سر جهی خوه، وئ دهنگی هوږه هوږا کووچکه کی ل بهر دهري بهیست؛ هوږه هوږه که کو ژئ ره نه غریب بوو... وئ ب له ز دهري ڦه کر دا کو کووچکا خوه بیینه، یا کو بهری چهند مه مان ب کووچک جیرانانی هؤف ره ږه ڦیا بوو... وئ ده می نه و هین داوک (که چک) بوو... پچوک و گهش بوو...

نه و همبیز کر، ماچ کر، پرسیار ژئ کر و لومه لی کرن: ”ما تو وسا من دهیلی نهی دلا من و ږونا هیا چاځین من...؟“

گازی زاروکی خوه کر، نه و ژ خه وئ شیار کر و ژئ ره گوت: ”وهره... جندی ڦه گه ږیا، زکی وئ مه زن بوویه... هین به دهوتر بوویه.“

وئ هه موو چرایین ئوده یین مالی ڦیخستن... ده ریځن هه مامی، ده ستاځی و مه تبه خی ڦه کرن... نه و بر هه مامی دا کو قوتیه ک قومی یا کو ژ بؤ ده ستاځا وئ هاتبوو ئاماده کرن نیشانی وئ بده؛ وئ نه و قوتی ل جهی خوه هشتبوو ب هیځیا کو جندی ڦه گه ږه. پشته نه و بر ئوده یه که ل پشت ده ریځ سره کی، کو تئ ده دۆشه که که پچوک هه بوو، یا کو تئ ده ږانزان ده ما کو نه و وهک نه دامه که مالباتی ده سباندن... ب دهنگه کی دلؤشان ژئ ره گوت: ”ل ڦر تو یی ږانزی نهی دلا من، نهی خه زینه یا من، نهی خه ونا من نا به دهو... نه می پوژئ دو جاران ده رکه ڦن سهیرانی... تو یی ل ور، د هه مامی ده، د بن شوو شته کا دهستان ده میز بکی... سپاس ژ بؤ ته نهی خوه دایي کو ته کووچکا من ل من ڦه گه ږاند.“

نه و ل سره دۆشه کئ هشت و چوو مه تبه خی دا کو خوارنی ژئ ره ئاماده بکه، لی کووچک ژ وئ بله زتر بوو؛ بهری وئ بازدا سر ته ختی (ماسه یا) کو نه دامین مالباتی ل دؤرا وئ دځیان... د خوارن

و لیستکین زارۆکان ب کوپئ خوه یئ تهنئ ره دلیستن..

وئ په رچه یهک گوشت په فاند و فهگه پیا.. ب سه رئ خوه ده ست دا لنگین ژنکئ، پنا (پانئ) وئ ئالاست، ل وئ نیپری و دیسا هوو په هوو کر: ”وووووو“ و دیسا بازدا سه ماسه یئ.

ب کتفه وشیه که مهن، خانمئ قوتیه که ساردینئ فه کر، ماسیه ک پژاند ناف تاسه کئ و پیشکیشی کووچکئ کر، یا کو نافئ خوه یئ به رئ ژ بیر کریو و هین هینی نافئ خوه یئ نوو نه بیو. خانمئ ته له فۆنی هه فالین خوه کر دا کو مزگینیئ بده وان کو کووچک فهگه پیا، فهگه پیا و زکئ وئ مهن بوویه؛ وئ ته خمن کر کو ئه وئ گه له ک کووچکین پچوک بینه دنیا یئ. ئیشارئ هه فال وئ، میئرئ وئ و کوپئ وئ هاتن کو کووچکئ ببینن. کووچکئ بیهنۆکه که به ردا و بیهنه که پیس ژئ ده رکه ت؛ هات نیفئ ئوده یئ، لنگئ خوه پاکر، ژۆر دا خوه و ل سه ر بالگه هه کئ میز کر..

پۆژا دن جیرانا وانا پیر ”ژن و میئر“ هاتن و پرسیارا چاره یه کئ ژ بۆ کووچکا وان کرن، دقئ چ بکن؟ ”ئه و ل هه ر ده رئ کو دلئ وئ دخوازه میز دکه، ل فر و ور ده ستافئ دکه، و بیهنا وئ پر پیسه ..“ جیرانئ به رسقا وان دا: ”دقئ هوون سه بر بکن.. سه بر. خوه ب سه برئ بکه ملینن..“ بیهنا مالئ پر پیس بوو، هه تا کنجین کو د مالئ ده هاتبوون دالقاندن ژئ بیهنا وانا پیس گرت.

وان ته له فۆنی بژیشکئ هه یوانان (فه تهرنهر) کر، ده مه که هه قدیتنئ دیار کرن، و پۆژا دن چوون دیتنا وی و پرسیارا چاره یئ کرن.. وی ژ بۆ کووچکئ هه بین کۆمرئ (فاحم) نفیساندن. میئر ل بیسیکه تا خوه سوار بوو و چوو باژێر دا کول ده رمانخانه یه که تۆبه دار بگه په و ده رمان ژ کووچکا وان ره کپی.

هه ما کو کووچکئ ده رمان خوار، پوو یئ وئ وه رمی و نه ینۆکین وئ درێژ بوون.. میئر ژ بۆ کوپئ خوه یئ تهنئ ترسیا؛ کووچک گرت و خوه ست

وئ ژ مالئ ده رخینه، لی جیرانا وانا پیر، پیبۆکا ب نافئ باوه پ، ئه و د چافئ سیربازئ ل سه ر ده ری ره دیت کو کووچکئ قه رف دکه (دزجرینه). وئ ب له ز ته له فۆنی پۆلیسین هاوارچوونئ یین تاخی کر.

وی فره ق کر کو ئه و د بن چاقدی یئ ده یه .. ئه و زفراند ناف مالئ.. تاسه ک کتکات دانئ به ر وئ.

هئ پینچ ده قه ده ریاس نه بیوون کو عه ره به یین پۆلیس، هاوارچوون و ئامبولانسئ هه ریم ژ هه ر ئالی فه دۆرپیچ کرن. میره کی د سالیئ چلان ده کو پۆرئ وی درێژ و ل سه ر هه ف ده پووکی بوو، و دیار بوو کو بۆیاخکری یه، سه رکیشیا کۆما ئوپه راسیونئ دکر. وی زه نگلا مالئ لیخست، زارۆک ده ری فه کر و ل ره خ وی کووچک پاوه ستابوو کو پر نازک و پووکه ن خویا دکر. ”بافئ ته ل کو یه؟“ به پرسیارئ ئه وله هیئ ژ زارۆک پرسئ. زارۆک نیشان دا کو بافئ وی ل هوند ره ..

به پرسیار چوو هوند ره، ئه و گرت و کاش کر ده رشا.. به ر ب کۆریدۆرئ فه، کو جیرانا پیر دکاریوو وی د قولکا چافئ سیرباز ره ببینه. وی هشیاری دا کو زارئ نه ده هه یوانئ.. فرمان دا وی کو باش لی بنه یپه، نه خوه ئه وئ په ره یه کی پر مهن بده، ژ به ر کو ئه ف وه لات وه لاتئ پسک و کووچکانه ..

میئر ل کووچکئ نیپری و دیت کو ئه و هه یوانه کی نازک و به له نگازه .. بیده نگ بوو، سه رئ خوه هه ژاند. ئه وئ ژ کو ده رئ په ره یئ جه زایئ بینه، ده ما کو تشته کی وی تونه به کو برچیوونا مه ها بئ پئ بده سه کناندن؟!

وی چهن د کاغز ئیمزه کرن کو وی مه جبوور دکن. وی ل چافئ سیرباز نیپری و ب بشرینه که چیکری پازیبوونا خوه نیشان دا، کووچک دا پیشیا خوه و ده ری گرت.

ئه و زفری هوند ره و درانیئ خوه نیشان دا، ب توند ل نه دامین مالباتئ نیپری، زفری به ر ب زارۆک فه و په وشاند (ره وه و کر). زارۆک ترسیان و گرا.

میږ نه چار ما کو دهریښه به که یا (بالکونا) کول سهر کولانا باژاپی جیرانی باژاپی وی دنپه څه بکه، و فهران دا وی کو دهرکه څه .. جندی دهرنه که ت ..

وی ب له ز څو ژ ستوی وی گرت و کاش کر بهر ب بالکونی څه .. څو زڅپی پوښا څو یا ناسای، مینا کو که ت ژ وی دهرمانی نه خواربه!! وی دووڅی څو هه ژاند. وی څو زجراند .. و زڅپی سالونی دا کو ته له فونی څه سوویا څو بکه، یا کو ب څو هدی دکانه که ده خل و دین ره په فیابوو، یی کو جیرانی وان بوول ولات. ژ څو ره گوت: "نان نه، نان ژ جندی! نه ز ښدی نکارم ل څی وه لاتی به کیم، یی کو څان کووچکین هوف ژ کوپی ښادم چتر دینه .."

څه سوویا وی څو نارام کر، ژ څو هوست کو سهر بکه و ل بهندی بمینه هه تا کو څو هینی پوښا څو یا نوو بیه.

څو زڅپی دا کو دهری ژ جندی ره څه بکه، لی دیت کو پولیس کی دن ب کارمهنده کی څه مراندنا څاگر ره ب پیره سه کی کول سهر عره به یا څامبولانس هاتبوو گریدان، هلکشیانه با وی. څو کاش کرن سهر بالکونی، یه کی ژ وان قیریا: "ما تو کووچک دزجرینی؟" وی گوت: "ما هوون ژ من ناپرسن چما من څو زجراند؟" گوت: "ژ بهر کو څو، زاروک و دیا وی ترساندن." څه نه گرنکه. جیرانین ته دیتن کو ته کووچک زجراندیه. ته څو زجراند نان نا؟ "نه ری، لی وی څو ترساندن، درانین پر غریب نیشانی مه دان." "تشتا کو تو دفری ژ بو مه نه گرنکه. جیرانان گوتن کو ته څو زجراندیه، و تو ب څو څی هه رسا قه بوول دکی. ژ بهر څی یه کی مه بریار دا کو تو موچه یی څو یی مه هانه ب ته څا هی بدی، و تو مه جبووری کو کاغزه که څیمزه بکی کو تو ب ت څاوی ده ست ښدی وی."

"نه ز لاڅا دکم! وی ب څو ره بین، نه ز وی د مالا څو ده ناخوادم .."، څو هدی مالی ژ وان ره گوت.

پولیس بیی کو گو هه گوتنن وی بهر ده وام

کر: "څه قه ت ژ بو مه نه گرنکه. څو نه کارمهنن سږیخانه یا هیوانانا تاخی نه. دتی تو ب څو وی بیی سږیخانه یا هیوانان، و مه سره فا وی یا مه هانه هه تا داویا ژیا نا وی بدی .. څو هدی ته مه نن وی و ته مه نن ته ژی درېژ بکه."

پوژا دن ژ دادگه یی پیراهک ژ ره هات کو دتی موچه یی څو یی مه هانه بده، و شش مه هه جه زایی گرتیگه یی هات برین ب پاره ستاندنا جیبجیکرنی. هه رسا دفیابوو کو گوت، لیستوک، و دهرمانین ل دژی هالووساسیون ژ بو وی بکره. دادوهر فهران دا وی کو ل پشبه ری وی پووهن خویا بیه، قهر ل وی نه که، نفران لی نه که، و ته نن تشتین باش ل سهر وی بیژه .. دادوهر فهران دا وی کو پوژا دو جاران جندی بیه گه پی: جاره کی سهری سبی دا کو د ناڅا سروشتی ده میز بکه، و جاره کی څیڅاری دا کو ب کووچکین وه څو ره بلیزه.

وی ته له فونی څه سوویا څو کر و ژ ره گوت: "نان نه، نان ژ کووچک .." کووچک کره هه پره هه .. میږ دهرکه ت سهر بالکونی دا کو بنپره، و دیت کو عره به یه که پولیس، عره به یه که څو له هیی، پاریزگاری باژپ، نوونه ری پارتین پارلامن، سهر وکین کومه له یی مافین هیوانان، نوونه ری نه ته وه یی یه کبوی و نه لاله ته که مه زنا مرغان ل ورن ..

وی څا څا فتنا څو یا ب څه سوویا څو ره زو قه داند، لیږین ژ جندی څو هوست، و ب ژن و زاروک څو ره دهرکه ت .. څو د ناڅا په نابهری و کوچه ری ده وندا بوون ..

جندی دهرکه ت سهر بالکونی، ل عره به یی نه له هیی، پولیس، پاریزگار و سهر وکین کومه له یی کو څو پاراستبوون نیږی. چافین څو ب فنده نه رم کرن، دووڅی څو هه ژاند ... و زڅپی ناڅا سالونی.

څه کورته چیرکه ب پنیسا لاتینی د مالپه پ (وه لاتی مه) دا هاتبوو به لافکر. ژب کو پتر بهیته څو هندن، مه نانیه سهر پنیسا نه ل هریم لکاره. (پامان)